

DALJSKA KULTURA, regionalna grupa kulture žarnih polja rasprostranjena u Baranji, I Slavoniji i Z Srijemu (Batina, Dalj, Vukovar, Šarengrad) koja svojim kontinuitetom od ← X. do ← III. st. prelazi okvire kasnoga bronzanoga doba. Krajem ← VIII. st. prodor novih elemenata s istoka (trako-kimerijski tip konjske opreme, keramika Basarabi stila), iz JI alpskoga prostora, te s Balkana dovodi do transformacije bronzanodobne razvojne faze u fazu s obilježjima željeznodobne tj. halštatske kulture. Tradicija kulture žarnih polja očuvala se u paljevinskom načinu pokapanja, u oblicima trbušastih keramičkih žara i vrčeva cilindrična vrata i razgrnuta oboda ukrašenih kanelurama, te u zdjelama uvučena kanelirana oboda. U mlađoj fazi običaje željeznoga doba odražavaju pojedinačni skeletni ukopi, keramičke posude tipa askosa s ručkom u obliku rogate životinje, posude s dvjema visokim ručkama (tzv. kantaros), te brončani, zlatni i srebrni nakit sa stilskim obilježjima balkanske ilir. i grč. kulture. Toj grupi vjerojatno pripada i skupni zlatni nalaz iz Dalja u kojemu se ističe brončana pločica obložena zlatnim limom u obliku neke grabežljive četveroonožne životinje (vuk?) s obilježjem stepsko-kavkaskoga dekorativnoga stila.

LIT.: V. Hoffiller, *Corpus vasorum antiquorum* II, Paris 1938. — Z. i K. Vinski, O utjecajima istočno-alpske halštatske kulture i balkanske ilirske kulture na slavonsko-srijemsko Podunavlje, Arheološki radovi i rasprave, II, Zagreb 1962. — K. Vinski, Kultura polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj, Zadar 1973. — Ista, Kultura polja sa žarama sa svojim grupama, u knjizi: Praistorija jugoslavenskih zemalja, IV, Sarajevo 1983. — R. Vasić, Daljska grupa, ibid., V, Sarajevo 1987. T. T. G.

DAMJAN IVANOV, slikar u Dubrovniku (XV. st.). Spominje se u dubrovačkim i kotorskim dokumentima između 1449. i 1458. Kao mlad slikar bio je pomoćnik u slikarskim radionicama (Ivana Ognjanovića, 1449); poslije 1452. vjerojatno je neko vrijeme imao svoju slikarsku radionicu.

DAMJANOV, Jadranka, povjesničarka umjetnosti (Subotica, 5. I. 1934). Diplomirala je u Zagrebu 1958, doktorirala 1963 (*Problemi naivnog u suvremenoj umjetnosti*). Predavala je na gimnaziji 1958–69, od 1979. docent na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, gdje je od 1965. predavala metodike povijesti umjetnosti. Bavi se problemima lik. pedagogije, interpretacijom djela lik. umjetnosti i određivanjem stručne terminologije. Autor je *Osnovnog nastavnog plana i programa likovnih umjetnosti za srednjoškolsko obrazovanje u SR Hrvatskoj* (Zagreb 1974) te više udžbenika za srednje škole.

BIBL.: *Likovne umjetnosti* (školski leksikon; s M. Prelogom i R. Ivančevićem), Zagreb 1963; *Umjetnost*, Školski leksikon, Zagreb 1966; *Funkcija umjetnosti u odgoju i obrazovanju*, Naše teme, 1968, 8; *Prvi kontakt s likovnim djelom*, Umjetnost i dijete, 1969, 1–3; *Metodički priručnik za likovnu umjetnost*, Zagreb 1969; *Likovna umjetnost, uvod*, Zagreb 1971; *Likovna umjetnost, povijesni pregled i moderna umjetnost*, Zagreb 1972; *Vizualni jezik i likovna umjetnost*, ČIP, 1978, 304–305; *Jezik i umjetnost*, Pitanja, 1980, 1–2; *Vizualni jezik i likovna umjetnost*, Zagreb 1991. Z. Poz.

DAMJAN TRGOVAC (Damianus Mercarius), trgovac u Zadru (XIV. st.). Prema popisu njegovih dobara što su ga 1389. sastavili izvršitelji njegove oporuke, u ostavštini je nađeno i 14 knjiga (od toga su četiri bile na hrv. jeziku). Većina tih knjiga pokojniku su bile dane kao zalog (pignorate). Izvorni tekst oporuke dosad je bio pogrešno tumačen pa je trgovac Damjan krivo bio smatran iluminatorom knjiga.

LIT.: K. Jireček, Eine slavische Alexandergeschichte in Zara 1389, Archiv für slavische Philologie, 1903, 25, str. 157–158. Š. Ju.

DANČ-ROTH, Marika, tapiseristica i kostimografkinja (Lendava, 17. III. 1950). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu, 1980 (N. Reiser). Od 1973. bavi se kostimografijom; kreira kostime za kazalište (Split, Osijek, Ljubljana, Pula), film i televiziju. Svoje tapiserije sama tka u različitim materijalima, radi skulpturalne tapiserije u tehnici macraméa (*Korijenje*, 1977). U novijim radovima kombinira crtež i tapiseriju zaokupljena temom korijena (*Krvavi korijeni*, 1992; *Crtež-Preplet niti*, 1992). Samostalno izlagala u Zagrebu (1975, 1983, 1992), Ljubljani (1982, 1991), Murskoj Soboti (1978), Münchenu (1985).

LIT.: A. Bassin, Marika Danč (katalog), Murska Sobota 1978. — Z. Maković i M. Baričević, Marika Danč-Roth (katalog), Zagreb 1983. — M. Baričević, Marika Danč-Roth (katalog), Zagreb 1992. Ma. B.

DANČUO, Nenad, slikar i kipar (Zagreb, 1. I. 1954). Diplomirao slikarstvo i kiparstvo na Akademiji u Zagrebu 1977. Tijekom studija objavljuje karikature u dnevnome tisku; izlaže od 1976, samostalno od 1978. Njegov umjetnički rad blizak je konceptualizmu. Objekti i instalacije što ih realizira nakon 1980. prožeti su ironijom; od 1984. proširuje svoj rad na

različite lik. discipline i izvodi multimedijalne akcije. Uočljiva heterogenost njegova opusa često se povezuje s postmodernizmom.

LIT.: A. Maračić, Nenad Dančuo — ratne slike (katalog), Zagreb, 1993. Ž. Kć.

D'ANDREA, Domenico, kazališni slikar (Split, 19. III. 1836 — Beograd, 18. II. 1928); podrijetlom iz Milana. Završio je Crtačku školu u Trstu 1855. God 1873–80. radi u Zemaljskom kazalištu u Zagrebu; opremio desetak drama i opera (V. Hugo, *Lukrecija Borgija*, 1873; I. Zajc, *Nikola Šubić Zrinski*, 1876; M. Begović, *Stjepan, posljednji kralj bosanski*, 1877; G. Mayerbeer, *Afrikanka*, 1879; J. E. Tomić, *Barun Franjo Trenk*, 1880). O njegovim scenskim ostvarenjima pisao je A. Šenoa u »Vijencu« (1876, 1877, 1879). Vjerojatno je autor najstarijih sačuvanih scenografskih skica zagrebačkoga kazališta (Zavod za književnost i teatrologiju, Zagreb).

LIT.: S. Baušić, Scenografija i kostimografija u HNK, Hrvatsko narodno kazalište 1894–1969, Zagreb 1969, str. 605. — Repertoar hrvatskih kazališta: 1840–1860–1980, I–II, Zagreb 1990. Z. Ša.

DANIELLI TOMMASONI, Antun, sakupljač umjetnina (Zadar, XVIII. st.). Studirao je i doktorirao filozofiju i medicinu u Italiji, potom je bio liječnik u Zadru. U drugoj pol. XVIII. st. skupio je vrijednu zbirku ant. skulpture (veliki kipovi i poprsja, više od sto manjih poprsja), najviše iz okolice Zadra, poglavito Nina. Skupljao je i slike čuvenih slikara, rim. medalje, etrušćanske vaze, oružje, grč. i rim. natpise, knjige; 1770. uredio je u svojoj kući muzej. Njegovu su zbirku vidjeli i o njoj pisali putopisci A. Fortis, Lavalley, G. Concina i dr. Nasljednik zbirke obitelj Pellegrini Danielli prodala je zbirku u Udine, odakle je 1901. rasprodana po Europi (Kopenhagen, Beč i dr.); dio zbirke čuva se u Arheološkom muzeju u Zadru.

LIT.: Š. Ljubić, Naš nemar u sačuvanju starih spomenika, VjHAD, 1881. — V. Han, Razvoj zbirki i muzeja od XIII. do XIX. vijeka na teritoriju Jugoslavije, Tkalčićev zbornik, II, 1958, str. 304, 312. — D. Božić-Bužančić, Počeci zaštite spomenika i sabiranje umjetnina u Dalmaciji, Prilozi—Dalmacija, 1970, str. 152. — M. Kolega, Rimska portretna plastika iz zbirke Danielli u Arheološkom muzeju u Zadru, Diadora, 1989. V. Fo.

DANILO, selo I od Šibenika, s nizom arheol. spomenika i nalazišta. Usred danilskog polja, na položaju *Bitinj*, otkriveni su ostaci naselja iz mlađega kamenog doba, zemunice, keramika i dr. Na brežuljku *Gradina* su ostaci dalmatskoga gradinskog naselja iz željeznog i rim. doba, ilirski Rider. Osim zemljanih posuda i drugih predmeta nađene su 32 suhozidne pravokutne kuće, dijelom usječene u stijenu. U rim. doba naselje nastavlja život (*municipium Rider*), a podno njega se razvilo novo naselje, od kojega je otkriveno niz građevina i grobova. Najvažnija građevina je veliki

DANILO, riton. Zadar, Arheološki muzej